

О‘ЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRINING

BUYRUG‘I

20 23 yil “ 25 ” январь

№ 16

Toshkent sh.

Илм-фан ва технологияларни ривожлантиришнинг устувор йўналишлари бўйича илмий, амалий ва фундаментал ишланмалар ва уларнинг натижасини амалиётга жорий қилиш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясида белгиланган вазифалар ижросини изчил таъминлаш, шунингдек, олий таълим муассасаларининг мустақиллигини кенгайтириш, улар фаолиятида давлат маъмурий бошқарувини кескин камайтириш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 22 майдаги “Олий таълимдан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 304-сон ва 2019 йил 19 июлдаги “Олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрларни мақсадли тайёрлаш тизимини такомиллаштириш тўғрисида”ги 606-сон қарорларига асосан тиббиёт ва фармацевтика илм-фан тизимини ривожлантириш, олий таълимдан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш мақсадида

БУЮРАМАН:

1. Соғлиқни сақлаш вазирлиги (кейинги ўринларда – вазирлик) тасарруфидаги тиббиёт олий таълим муассасалари, республика ихтисослаштирилган илмий-амалий тиббиёт марказлари ҳамда илмий текшириш институтлари (кейинги ўринларда – илмий ташкилотлар) қошида мувофиқлаштирувчи Эксперт кенгаши (кейинги ўринларда – Эксперт кенгаши) ташкил этилсин.

2. Қуйидагилар:

Эксперт кенгаши фаолияти тўғрисидаги Низом 1-иловага мувофиқ;

Илмий, амалий ва фундаментал ишланма, монография, ўқув, услубий қўлланма, тавсияномаларни кўриб чиқиш ва тасдиқлаш тартиби 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

3. Илмий ташкилотлар раҳбарларига:

илмий-амалий ишланма, монография, услубий тавсиянома ва қўлланма ҳамда уларни амалиётга татбиқ этиш бўйича тасдиқланган ҳужжатлар ҳисоботини ҳар ой якуни билан кейинги ойнинг 5 санасига қадар вазирликнинг Фан ва таълим бошқармасига тақдим этиш;

Эксперт кенгаши аъзолари фаолият юритаётган ташкилотларнинг бюджетдан ташқари маблағлари ҳисобидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 26 августдаги “Республика олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари ва бошқа тоифадаги ходимларини бюджетдан ташқари маблағлар ҳисобидан моддий рағбатлантириш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида”ги 517-сон қарорига мувофиқ уларни рағбатлантириш чораларини кўриш вазифалари юклатилсин.

4. “IT Med” МЧЖ (А.Ҳақимов) бир ой муддат ичида илмий-амалий ишланма ҳамда уларни амалиётга татбиқ этиш тўғрисидаги расмий ҳужжатларнинг ягона электрон реестрини яратиш чораларини кўрсин.

5. Фан ва таълим бошқармаси (Ў.Исмаилов) Эксперт кенгаши фаолияти юзасидан мониторинг юритсин ҳамда ҳар ойлик фаолияти юзасидан таҳлилий маълумотларни раҳбариятга тақдим этиб борсин.

6. Матбуот ва PR хизмати раҳбари (Ф.Санаев) бир ҳафта муддатда мазкур буйруқнинг мазмун-моҳиятини оммавий ахборот воситалари ва интернет тармоғи орқали кенг жамоатчиликка етказсин.

7. Ташкилий назорат бошқармаси (У.Турабов) бир кун муддатда мазкур буйруқни вазирлик марказий аппаратининг тегишли тузилмалари ва Вазирлик тасарруфидаги ташкилотларга етказилишини таъминласин.

8. Мазкур буйруқ қабул қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирининг 2020 йил 18 ноябрдаги 300-сонли буйруғи ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

9. Ушбу буйруқ ижроси назоратини ўз зиммамда қолдираман.

Вазир

А.Иноятов

Эксперт кенгаши фаолияти тўғрисида Низом

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу низом Соғлиқни сақлаш вазирлиги (кейинги ўринларда – вазирлик) тасарруфидаги илмий ташкилотлар қошида мувофиқлаштирувчи Эксперт кенгаши (кейинги ўринларда – Эксперт кенгаши) фаолиятини ташкил этиш ва амалга ошириш тартибини белгилайди.

2. Эксперт кенгаши:

илмий тадқиқотлар сифатини халқаро стандарт даражасига кўтариш, тиббиёт йўналишидаги илмий ишланмалар сифатини ошириш мақсадида ташкил этилади;

тиббиёт соҳасида илмий тадқиқот ўтказиш жараёнини ва натижаларини соғлиқни сақлаш амалиётига кенг татбиқ қилиш фаолиятини назорат қилади ва амалий ёрдам берувчи орган саналади;

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунларига, Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари, қарорлари ва фармойишларига, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарорлари ва фармойишларига, Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирининг буйруқларига, ушбу Низомга ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга амал қилади.

илмий кадрларни тайёрлаш, илмий тадқиқот ва нашрлар сифатини ошириш, тадқиқот натижаларини соғлиқни сақлаш амалиётига татбиқ қилиш масалалари бўйича вазирликнинг Фан ва таълим бошқармаси, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги хизмати, Фармацевтика тармоғини ривожлантириш агентлиги, Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси билан ҳамкорлик қилади.

2-боб. Эксперт кенгашининг таркиби ва тузилмаси

3. Эксперт кенгаши раиси йилига бир марта соғлиқни сақлаш вазири томонидан тайинланади.

4. Эксперт кенгашини бошқариш йўналишлар кесимида раис томонидан амалга оширилади, раис йилига бир марта Кенгаш таркибини тасдиқлайди ва фаолияти, амалга оширилган ишлар натижаси тўғрисида вазирликнинг Фан ва таълим бошқармасига ҳисобот топширади.

5. Эксперт кенгашининг таркибига камида 5 йиллик илмий иш стажига эга бўлган ва нуфузли хорижий журналларда мақолалар чоп этган тиббиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) ва тиббиёт фанлари докторидан (DSc) иборат бўлган тоқ сонда камида 5 нафар мутахассислар танланади ва Эксперт кенгаши раиси томонидан йилнинг январь ойида тасдиқланади.

Бунда, Вазирлик тасарруфидаги илмий ташкилотлар илмий кенгашлари аъзолари Эксперт кенгаши аъзолигига тайинланмайди.

3-боб. Эксперт кенгашининг асосий вазифалари

6. Қуйидагилар Эксперт кенгашининг асосий вазифалари ҳисобланади:

жаҳоннинг исботланган тиббиётига асосланиб даволаш, ташхислаш, профилактика, реабилитация, фармацевтика соҳасида илм-фан, моддий-техник базани ривожлантириш мақсадида қисқа, ўрта, узоқ муддатли истиқболли режа ҳамда устувор йўналишларни белгилаш ва уларни вазирликка таклиф сифатида мунтазам киритиб бориш;

илмий-амалий ишланма, монография, услубий тавсиянома, қўлланма ва уларни амалиётга татбиқ этиш бўйича хулоса ҳужжатларини кўриб чиқиш;

илмий-тадқиқот ишини тажриба синовидан ўтказилиши, натижалар иқтисодий самарадорлигининг таҳлил қилиниши, фойдали модел, ихтиро, ЭҲМ дастурий маҳсулот ҳужжатларини ва ҳақиқийлигини таҳлил қилиш;

таълим йўналиши, мутахассисликлар бўйича кенг қўлланиладиган замонавий дастурий маҳсулотлар (ўқув-услубий қўлланма, ўқув қўлланма, дарслик, амалий машғулот ва маъруза жараёнидаги ўқув-услубий усуллар, технологиялар ва ҳ.к.)ни тасдиқлаш;

илмий-тадқиқот (диссертация) мавзусини Ўзбекистон Республикаси фан ва техника тараққиётининг “Тиббиёт ва фармакология” устувор йўналиши, тиббиёт муассасининг илмий-тадқиқот ишлари режасига мувофиқ шакллантириш ва тасдиқлаш;

илмий-тадқиқот ишлари бўйича фундаментал, амалий, стартап, инновацион лойиҳа мавзулари дастурини тайёрлаш ҳамда қисқа, ўрта ва узоқ муддатли эксперт хулосасини шакллантириш;

илмий-тадқиқот режасини назорат қилиш ва баҳолаш;

тиббиёт, фармацевтика, биология йўналишидаги муаммоли жабҳаларни таҳлил қилиш ва уларнинг самарадорлигини ошириш мақсадида ушбу соҳадаги илмий-тадқиқот ишларини ривожлантиришда амалий ёрдам бериш;

республика тиббий амалий-илмий журналлари нашрининг сифатини халқаро стандартга мувофиқлаштиришда қатнашиш;

республика тиббий амалий-илмий журналлар нуфузини ошириш ва халқаро маълумотлар базаси (Scopus, Web of Science, Elsevier)га киритишда амалий ёрдам бериш;

вазирлик тасарруфидаги даволаш-профилактика муассасаларида ишлаб келаётган, илмни ривожлантиришга ўз хиссасини қўшаётган мутахассис ва илмий даражага эга бўлган тиббиёт ходимларига мавзу танлаш, тасдиқлаш, илмий тадқиқот ўтказиш, семинар, ўқув курсларини ташкил этиш, ҳимояга чиқишда амалий ёрдам бериш;

тиббиёт муассасасининг аккредитациядан ўтишга мўлжалланган ҳужжатларини таҳлил қилиш ва тақдим этиш учун тайёрлаш.

4-боб. Эксперт кенгашининг фаолият юритиш тартиби

7. Эксперт кенгашида масалалар Раёсатда кўриб чиқилади.

Бунда, Эксперт кенгаши Раёсати бошланишидан камида 3 кун олдин тегишли масалалар Эксперт кенгаши аъзоларига тақдим этилади.

8. Кун тартибидаги масалалар юзасидан Эксперт кенгаши аъзоларининг бутун таркиби иштирок этаётган бўлса, ваколатли ҳисобланади.

9. Эксперт кенгаши Раёсатининг ҳулосаси қарор шаклида расмийлаштирилади ва йиғилишда қатнашган аъзоларнинг оддий кўпчилиги овоз бериш йўли билан қабул қилинади.

10. Эксперт кенгаши қарорининг моҳияти халқаро қоида ва меъёрларга мос келмаса ёки келишмовчилик пайдо бўлган ҳолларда Эксперт кенгаши ушбу қарорни қайта экспертизадан ўтказиш мақсадида Фан ва таълим бошқармасига юборади ва якуний қарорни бошқарма ҳулосасига мувофиқ расмийлаштирилади.

11. Эксперт кенгаши Раёсатининг қарори илмий котиб (раис ўринбосари) томонидан расмийлаштирилади ва раис имзоси билан тасдиқланади.

12. Раис баъзи сабабларга кўра Раёсат ўтказа олмаса, унинг вазифаси раис ўринбосарига юклатилади.

13. Эксперт кенгаши Раёсатининг шаффофлиги, ҳаққонийлигини таъминлаш, “on-line” кузатиш платформасини яратиш, илмий-тадқиқот натижаси ва бошқа ишланмаларнинг ҳақиқийлиги, долзарблигини тасдиқлаш жавобгарлиги Эксперт кенгаши раисига юклатилади.

5-боб. Эксперт кенгаши аъзоларининг мажбуриятлари

14. Қуйидагилар Эксперт кенгаши аъзоларининг мажбуриятлари ҳисобланади:

илмий, исботланган тиббиётга асосланган малакали, объектив, муस्ताқил илмий-техник экспертиза ўтказиш;

илмий таҳлил, экспертиза давомида ва натижалари бўйича берилган маълумотларнинг махфийлигини сақлаш;

илмий ишланмалар, ўқув дастурларини тақдим этган мутахассислар Эксперт кенгаши иш жараёнида юзага келадиган манфаатлар тўқнашуви ҳолатлари тўғрисида раис ёки раис ўринбосарини хабардор қилиши ҳамда кейингилар томонидан бартараф этилиши талаб этилади.

6-боб. Эксперт кенгаши аъзоларининг жавобгарлиги

15. Эксперт кенгаши аъзолари қуйидагилар учун жавобгардир:

илмий-техник экспертизанинг сифати ва ҳолислиги учун;

услубий тавсиянома, монография, ўқув ва ўқув-услубий ишланмаларнинг кўчирмачиликка қарши (антиплагиат) тизимида текширилганлиги ва оригиналлигини тасдиқловчи расмий ҳужжатларнинг, 2 нафар етук, нуфузли олимлар томонидан берилган тақриз (ички ва ташқи)нинг мавжудлиги;

антиплагиат тизимида текширилган оригиналлик ўқув ишланмалари учун 60 фоиздан, илмий ишланмалар учун 70 фоиздан юқори бўлиши эътиборга олиниши;

монографиянинг тасдиғи учун “Scopus” тизими бўйича “(Хирш) h-индекси” 1 дан, “Google Scholar” тизими бўйича “h-индекси” 3 дан кам бўлмаган олимлар томонидан берилган тақризнинг мавжудлиги;

шаффофлик, ҳолислик ва объективликни таъминлаш, коррупцияга шароит яратувчи омилларни бартараф этишга қаратилган комплекс чора-тадбирларни амалга ошириши;

7-боб. Яқунловчи қоидалар

16. Амалга оширилган ишлар бўйича ҳисобот вазирликнинг Фан ва таълим бошқармасига ҳар ойнинг якуни билан топширилиши учун Эксперт кенгаши раиси масъул ҳисобланади.

17. Мазкур низом талабларини бузган, ўз вазифасини бажармаган, қобилиятсизлик ва манфаатлар тўқнашувидан ўз мақсади учун фойдаланган Эксперт кенгаши аъзоси кенгаш таркибидан чиқарилади.

Илмий, амалий ва фундаментал ишланма, монография, ўқув, услубий қўлланма, тавсияномаларни кўриб чиқиш ва тасдиқлаш тартиби

I. Эксперт кенгашига монография, услубий тавсиянома, услубий қўлланма, электрон дарслик, қўлланма, маъруза, анкета-сўровнома ва бошқа ҳужжатларни кўриб чиқиш учун қуйидагилар тақдим этилади:

Илмий, амалий, фундаментал ёки ўқув ишланмани тасдиқлаш учун:

1. Тавсия қилинаётган ҳужжатнинг матни (электрон варианты ва зарурат бўлганда ёзма тасдиқланган варианты);
2. ОТМ, ИИАТМ ёки ИТИ Илмий Кенгаши мажлиси баённомасидан кўчирма;
3. Антиплагиат текшируви хулосаси.
4. Тавсия қилинаётган ҳужжат учун 2 та тақриз (ички ва ташқи).

Ишланмаларни амалиётга жорий қилиш бўйича хулоса олиш учун:

1. Илмий, амалий, фундаментал ёки ўқув ишланмани Эксперт Кенгаши томонидан тасдиқланган шакли;
2. Тавсия қилинаётган ишланма материалларининг камида 2 та тиббиёт муассасаси томонидан ўтказилган синови ҳисоботи;
3. Ишланмаларни амалиётга жорий қилиш бўйича хулоса лойиҳаси.

Ўтказилган синов ҳисоботида қуйидагилар ўз аксини топиши лозим:

1. Синов ўтказилаётган тиббиёт муассасаси;
2. Изланиш мақсади ва вазифалари (изланиш ва унинг моҳияти);
3. Изланиш дизайни (қиёсланадиган ва қиёсланмайдиган, чекланган ва кенг камровли ва бошқа турдаги изланишлар);
4. Изланиш ҳажми ва таркиби;
5. Беморларни изланиш гуруҳига киритиш бўйича мезонлар (рўйхатга киритиш ва рўйхатга киритишга монелик қилувчи мезонлар);
6. Изланишда иштирок этган беморлар сони ва улар тўғрисидаги маълумот (ёши, жинси, ёндош касалликлари, умумий лаборатор таҳлил натижалари жадвал кўринишида);
7. Самарани баҳоловчи клиник, лаборатор ва функционал мезонлар ва улар градацияси;

8. Таклиф этилаётган усулнинг тиббий, ижтимоий ва/ёки иқтисодий нуқтаи назардан фарқ таҳлили (микдорий кўрсаткичларга асосланган ҳолда);

9. Хулоса, фойдаланилган адабиётлар.

10. Ҳисобот масъул ижрочи томонидан имзоланади ва мазкур тиббиёт муассасаси раҳбари томонидан тасдиқланади.

Диссертация иши натижаларини соғлиқни сақлаш амалиётига татбиқ этиш бўйича хулоса олиш учун:

1. ОТМ, ИИАТМ, ИТИнинг илмий кенгаши йўлланма хати;
2. Автореферат;
3. Илмий семинар баённомаси (тасдиқланган электрон варианты);
4. Ишланмаларни амалиётга жорий қилиш бўйича хулосанинг **Эксперт Кенгаши** томонидан тасдиқланган шакли.

5. Диссертация иши натижаларини соғлиқни сақлаш амалиётига татбиқ этиш бўйича хулосанинг лойиҳаси.

Ш. Услубий тавсияномани шакллантириш учун қўйиладиган талаблар

Услубий тавсиянома – бир ёки бир неча муаллифлар томонидан муайян мутахассислик соҳасидаги алоҳида муаммонинг илмий-амалий ечимига қаратилган бўлиб ўтказилган илмий-тадқиқотга асосланади ва ташхислаш, лаборатор таҳлил, даволаш, реабилитация, профилактика, санитария қоидалари, гигиена, патологик жараённинг экспериментал модели, фармация, фармакотерапиянинг долзарб масаллари, илмий янгиликлари, ташхислаш ва даволаш алгоритмларини яратиш, тиббий анжомларни ишлаб чиқаришга бағишланади. Услубий тавсияноманинг шартларидан бири тавсия этилаётган маҳсулот янгилик, оптималлаштириш, модификациялашга бағишланган бўлиши, бундан олдинги тадқиқотлардан фарқ қилиши зарур. Услубий тавсиянома мавзуси “усул, алгоритм” каби сўзлардан ташкил этиши лозим.

Эксперт кенгаши қарори асосида монография, услубий тавсияномалар ойига 1 марта тасдиқланади.

Услубий тавсияноманинг тузилиши қуйидагилардан иборат бўлиши тавсия этилади

Муқова;

титул варағи;

кириш қисми;

аннотация (муаммонинг долзарблиги);
тавсияноманинг асосий қисми (илмий тадқиқотнинг қисқа натижаси,
қўлланилган усуллар);
ижтимоий-иқтисодий самарадорлик ва уни ҳисоблаш усули;
хулоса;
тавсияноманинг тадбири тўғрисида таклиф;
адабиётлар рўйхати (охирги 10 йил);
илова.

Услубий тавсияноманинг техник талаблари

Тавсиянома намунадаги А4 форматда шаклланиши, қаторлараро интервал 1,0 пт (бир қатор), атрофдаги майдони – ўнг, юқори ва паст 2,0 см, чап 3,0 см, абзац 1,0 см, янги қатор 1,2-1,5 см, буклет ҳажми 21x14,5 см, умумий ҳажми 10-20 varaқ бўлиши талаб этилади. Ҳар бир бет 3-варақдан бошлаб рақамланади ва бетлар рақами варақнинг ўнг четида жойлаштирилади.

ТАШКИЛОТ НОМИ

«Times New Roman» 14 шрифт,
бош ҳарфларда

150 пт

Муаллиф(лар)нинг Ф.И.Ш.

50 пт

«Times New Roman» 14 шрифт

УСЛУБИЙ ТАВСИЯНОМА МАВЗУСИ

«Times New Roman» 14 шрифт,
бош ҳарфларда

(Услубий тавсиянома)

«Times New Roman» 14 шрифт

«Times New Roman» 14 шрифт

Шаҳар-йил

IV. Монографияни шакллантиришга қўйиладиган талаблар

Монография - бир ёки бир неча муаллифлар томонидан муайян муаммо ёки мавзунини тўлиқ ва батафсил тадқиқ этишга бағишланган илмий ёки илмий-оммабоп нашр. Монография газета ёки журналлар каби катта тиражда чиқариладиган нашрлардан фарқли, битта ёки иккита томдан иборат кам тиражда босиб чиқариладиган асардир. Монографияда танланган мавзу бўйича замонавий адабиётлар ўрганилади, таҳлил қилинади ва маълумотлар умумлаштирилади, ҳамда илмни ривожлантиришга хизмат қилувчи янги гипотеза, назария ва концепциялар илгари сурилади. Докторлик диссертациялари доирасида амалга оширилган тадқиқотларнинг муайян қисми монография кўринишида илмий жамоатчиликка тақдим этилиши мумкин.

Монографиянинг тузилиши қуйидагилардан иборат бўлиши тавсия этилади

Муқова;
титул варағи;
кириш қисми;
асосий қисм;
адабиётлар рўйхати;
илова.

Монография илмий яратувчанлик маҳсули бўлганлиги туфайли унинг ҳажми маълум чегара билан белгиланмайди. Одатда унинг ҳажми олти босма табокдан кўп бўлади (адабиётлар рўйхатидан ташқари).

ТАШКИЛОТ НОМИ

150 пт

«Times New Roman» 14 шрифт,
бош ҳарфларда

Муаллиф(лар)нинг Ф.И.Ш.

50 пт

«Times New Roman» 14
шрифт

МОНОГРАФИЯ МАВЗУСИ

«Times New Roman» 14 шрифт,
бош ҳарфларда

(Монография)

«Times New Roman» 14 шрифт

«Times New Roman» 14 шрифт

Шаҳар-йил

V. Илмий – тадқиқот ишлари натижаларининг тиббиёт муассасаси томонидан ўтказилган синов ҳисоботини шакллантириш бўйича талаблар

Ўтказилган синов ҳисоботида қуйидаги маълумотлар акс этиши лозим:

1. Синов ўтказилаётган тиббиёт муассасаси номи;
2. Илмий изланиш мақсад ва вазифалари (нима татбиқ этилмоқда ва унинг моҳияти);
3. Изланиш дизайни (қиёсланадиган ва қиёсланмайдиган, чекланган ва кенг камровли ҳамда бошқа турдаги изланишлар);
4. Қўлланилган усуллар;
5. Беморларни изланиш гуруҳига киритиш бўйича мезон (рўйхатга киритиш ва рўйхатга киритишга монелик қилувчи);
6. Изланишда иштирок этган беморлар сони ва улар тўғрисидаги маълумот (ёши, жинси, ёндош касалликлари, умумий лаборатория таҳлил натижалари жадвал кўринишида);
7. Самарани баҳоловчи клиник, лаборатор ва функционал мезон ва улар градацияси;
8. Олинган натижанинг статистика усули орқали ишланган миқдорий кўрсаткичлари (назорат* ва тажриба гуруҳлари кесимида қиёсланган ҳолда келтирилади);
9. Таклиф этилаётган усулнинг тиббий ёки ижтимоий, иқтисодий нуқтаи назардан фарқ таҳлили (миқдорий кўрсаткичларга асосланган ҳолда);
10. Хулоса, таклиф ва мулоҳазалар.

Ҳисобот масъул ижрочи томонидан имзоланади ва тегишли тиббиёт муассасаси раҳбари томонидан тасдиқланади.

* назорат гуруҳидаги ёндашув ҳозирги замон диагностика ва даволаш стандартларига мос келиши керак.